

ปาฐกถาหน้า

เรื่อง

สุทธิครุศิลป์

ไสว สุทธิพิทักษ์

ท่านผู้เข้าร่วมประชุมทางวิชาการทุกท่าน

คงจะประหลาดใจ เมื่อเห็นหัวข้อเรื่อง การประชุมที่มีว่า “สุทธิครุศิลป์” ซึ่งรู้ดีว่าเป็นการจำเป็นที่เราจะต้องทำความเข้าใจกันเสียก่อน

ประการแรก เกี่ยวกับโครงการการประชุมทางวิชาการ โครงการนี้กำเนิดขึ้นโดยผู้บริหารมหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตนี้ ได้รับการสถาปนามาจะครบ 20 ปีเต็มในวันที่ 30 พฤษภาคม 2531 มหาวิทยาลัยได้บำเพ็ญกรณียกิจรับใช้ชาติบ้านเมือง ในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการสังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติมาด้วยดี ตลอดเวลา 20 ปี มหาวิทยาลัยได้เจริญเติบโตขึ้นโดยการสนับสนุนของสังคมและชาติบ้านเมือง มหาวิทยาลัยจึงถือโอกาสนี้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยการจัดประชุมทางวิชาการ เรื่อง สุทธิครุศิลป์ ขึ้น เป็นการสนองตอบแสดงกตัญญูแก่ผู้ก่อตั้งสังคม และชาติบ้านเมือง เท่าที่สามารถจะกระทำได้ หวังว่าท่านทั้งหลายคงจะเข้าใจเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัย

ขอให้เราพิจารณาชื่อเรื่องที่จะประชุมกันเสียก่อน คำว่า สุทธิครุศิลป์ นี่อาจจะเป็นคำที่แปลกหูอยู่ไม่น้อย คำแรก “สุทธิ” ท่านทั้งหลายคงทราบว่าเป็นการบริสุทธ์ มีคำบาลีว่า สุทธิ อสุทธิ ปอจตุต แปลว่า การบริสุทธ์หรือไม่บริสุทธ์เป็นการเฉพาะตัวบุคคล และ นาญโย อนุญ วิโสเทย คนหนึ่งจะทำให้อีกคนหนึ่งบริสุทธ์ไม่ได้ ที่ว่ามานี้ไม่ใช่ชักเข้าบาลี คาถากำกับมหาวิทยาลัยซึ่งปรากฏอยู่ในดวงตราของมหาวิทยาลัยมีว่า กมฺมุนฺเตน วิสฺสุชนฺติ แปลว่า คนจะบริสุทธ์ได้ด้วยการงาน นี่ก็คือ คำว่าบริสุทธ์ หรือสุทธิ นั่นเอง เป็นอันว่ายุติได้ว่า คำว่า สุทธิก็คือบริสุทธ์ ถ้าแปลต่อไปอีกเป็นภาษาชาวบ้านก็แปลว่า สะอาดหมดจด ไม่สกปรก เช่นเดียวกับชื่อร้านว่า บริสุทธ์ซักแห้ง คำต่อไปได้แก่คำว่า “ครุ” คำครุ นั้นจะเรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือครู

คำว่า ครุ นั้นมีความหมายอย่างไร คิดว่าเราจะใช้เวลาพูดกันสองสามนาที คำว่า ครูท่านทั้งหลายคงทราบ ถ้าท่านได้เรียนทางการศึกษามาโดยตรง ก็ย่อมจะทราบความหมาย ครู แปลว่า หนัก ครู แปลว่า หนัก เป็นคำบาลี นั่นคือ คำว่าครู แปลว่า หนัก หมายความว่า ผู้ที่มีการหนักในอันที่จะอบรมสั่งสอนศิษย์ ไม่ได้หนักเพราะแบกก้อนหิน หรือแบกสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นภาระหนักทางใจ และบางส่วนของภาระหนักทางกาย ที่จะต้องอบรมสั่งสอนศิษย์ ส่วนคำว่า อาจารย์ นั้น ถ้าดูในพจนานุกรมก็เขียนไว้กว้าง ๆ ก็แปลว่า ผู้สั่งสอนวิชาการ ที่จริงเป็นคำเดียวกันนั่นแหละ ไม่น่าจะเขียนให้ผิดเพี้ยนกันไป ในประเทศอินเดียคำ อาจารย์ เขาเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า *archaraya*

คือ อาจารย์ หรืออาจารย์นั่นเอง ในภาษามลายู คำว่า อาจารย์ก็แปลว่าสอน มลายูเป็นชาติที่มีภาษาของตัวน้อยมาก เอาจากบาลี และสันสกฤตไปใส่ไว้อีกเยอะแยะเป็นอันมาก ถ้าท่านศึกษาประวัติของมลายูท่านคงจะทราบว่า ดินแดนมลายูนั้น ชาวอินเดียได้มาตั้งรกรากอยู่หลายต่อหลายแห่งด้วยกัน พอพูดถึงคำว่า ครู คำว่าอาจารย์ แล้วพูดเลยไปนิดถึงคำๆ หนึ่งคือคำว่า เกจิอาจารย์ อย่างหลวงปู่แหวน บางคนเรียนว่า เกจิอาจารย์ หลวงปู่มั่น เราก็เรียกว่า เกจิอาจารย์ แต่ความหมายที่แท้จริงไม่ได้หมายความว่า เป็นอาจารย์ผู้พิเศษซึ่งมีคนยกย่องนับถือ หรือเป็นผู้ที่บรรลุโสดาบรรณ คำว่า เกจิอาจารย์ เป็นแต่เพียงว่า อาจารย์บางประเภท หรือบางจำพวกเท่านั้น ผมคิดว่าเราน่าจะใช้คำนี้ให้ถูกกันเสียที่ใช้คำว่า เกจิอาจารย์ก็น่าระมัดระวัง

นอกจากนั้น เมื่อพูดถึงคำ ครู หรือ ครู ก็ใคร่นำคำที่พบในภาษาอังกฤษคำหนึ่ง คือ GURU ซึ่งมีคำแปลว่า authority, guiding light, leader, maharishi, master, mentor sage, swami, teacher, tutor

เราได้พิจารณามาแล้ว 2 คำคือ สุทธิ กับ ครู ต่อไปเป็นคำที่ 3 คือ ศิลปหรือ ศิลปะ ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้คำแปลว่า มีมือทางการช่าง การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะเทือนใจให้เห็นประจักษ์ โดยเฉพาะหมายถึง วิจิตรศิลป์ เช่น ในกลอนที่ว่า

งามเนตรดั่งเนตรมฤคมาศ

งามขนงวางวาดดั่งคันศิลป์ (จากเรื่องจิเหเนา)

หรือ พิศพักตร์มืองพักตร์ดั่งจันทร์

พิศขนงไถ่จงอนดั่งคันศิลป์ (บทพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ ร.1)

คำศิลป์นี้ เป็นคำสันสกฤต ส่วนคำบาลีว่า “สิปป” ซึ่งแปลว่า มีมืออย่างยอดเยี่ยมภาษาอังกฤษตรงกับคำว่า Mastery, Skill, Artistry, Craftmanship, แต่ความจริงๆ นั้น น่าจะตรงกับคำ Adroitness หรือ Aptitude หรือ Artipist ซึ่งมีความหมายหนักไปทางอารมณ์และการปฏิบัติของกายที่ต่อเนื่องกับอารมณ์ คำ “ศิลปวิทยา” หมายถึง ศิลปและวิชาการ ศิลปศาสตร์ หมายถึง วิชาต่างๆ ซึ่งมีวิชาเทคนิคหรือทางอาชีพ เช่น ภาษาศาสตร์ ปรัชญา ประวัติศาสตร์ เป็นต้น นี่เป็นคำอธิบายตามสมควรของคำว่า ศิลป คงจะจำบทพระราชนิพนธ์ของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ ที่ว่า อันชาติใดไร้ช่างชำนาญศิลป์

เหมือนนารินไร้โฉมบรรโลมสง่า

ศิลป ในที่นี้มีความหมายของศิลปะที่เป็นวัตถุและศิลปะที่ทำให้เกิดเป็นอารมณ์ซึ่งแสดงออกได้ในทางการกระทำ

ฉะนั้น เราสรุปลงได้ว่า สุทธิครูศิลป์นั้น น่าจะได้แก่ ศิลปะหรือวิธีการแห่งการถ่ายทอดวิชาการของครู ผู้บริสุทธิ์โดยบริสุทธิ์ ทั้งนี้ท่านทั้งหลายคงจะไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามควรแก่อัธยาศัย

เรื่องที่จะบรรยายต่อไปนี้จะกล่าวถึง ครู ผู้ที่ควรจะอ้างไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ในการประกอบภารกิจอย่างไบบ้าง กล่าวคือ ธรรมของครูควรจะมีอย่างไร และการถ่ายทอดวิชาการซึ่งเป็นการปฏิบัติภารกิจนั้น ควรจะเป็นอย่างไรจึงจะเรียกว่าเป็นการปฏิบัติธรรมะ พูดถึงธรรมะมาหลายครั้งแล้ว ขอนั้นให้ท่านทั้งหลายทราบว่า ธรรมะคือหน้าที่ ขอให้ท่านทั้งหลายได้จดจำไว้

ถ้าไม่เราถึงต้องมีครู มนุษยชาติของเขา ที่มีอยู่จะเจริญเติบโตมาได้ นั้น ไม่มีส่วนใดของโลกหรือของพิภพนี้ ครูเท่านั้นเป็นผู้สร้าง บิดามารดาอาจจะให้กำเนิดแก่บุตร แต่ผู้ที่สร้างบุตรให้เป็นมนุษย์ได้นั้น ก็คือครู แม้บิดามารดาเอง เราก็อธิว่าเป็นครูคนแรกของบุตร แต่ครูคนที่สอง นั่นคือ ครูบาอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความเจริญทั้งหลายเหล่านั้นมาจากครูทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น เมื่อครูเป็นผู้สร้างเช่นนี้ ครูจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล เป็นบุคคลที่พึงได้รับความเคารพจากผู้เป็นศิษย์ และจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ

ปุณนิยบุคคลผู้ที่เป็ปุณนิยบุคคลได้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษ ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมือนคนทั่ว ๆ ไป สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปุณนิยบุคคล แล้วก็มาถึงครู ซึ่งเราถือว่าเป็นปุณนิยบุคคล บุคคลที่พึงได้รับความเคารพ หรือการวะ ครูที่พึงได้รับความเคารพจากผู้อื่นนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษ คุณสมบัติพิเศษนั้นคืออย่างไร คุณสมบัติพิเศษของความเป็นครูนั้นมีอยู่ 3 ประการ

อันแรก ครูจะต้องเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยปัญญา ปัญญาคือความรู้ คงจะจำโคลงของ ร.5 หรือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ว่า

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง ภายเฮย
สุจริต คือเกราะบัง	ศาสตรพร้อง
ปัญญาประจูดั่ง	อาวุธ
กมุสดีต่างโล่ป้อง	อาจแกล้ว กลางสนาม

จะเห็นว่า ปัญญามีความสำคัญมาก ปัญญานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ครูที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยปัญญา ปัญญาคือความรู้ ความรู้จักคิด ความรู้จักใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์นั้นแหละคือ ตัวปัญญา ครูจะต้องมีปัญญา

ประการที่สอง ครูที่เป็นปุณนิยบุคคลนั้น จะต้องถึงพร้อมด้วยความกรุณา กรุณาคือช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์ พ้นจากความไม่รู้จาก ignorance เราอบรมสั่งสอนศิษย์ ก็เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ให้ละความเขลา ความไม่ดีทั้งปวงให้พ้นจากความทุกข์ พ้นจากอบายมุข พ้นจากสิ่งทั้งหลาย อะไรที่เป็นนรก ที่ไม่เป็นสิ่งสร้างสรรค์ ครูจะใช้ความกรุณาให้ศิษย์พ้นจากสิ่งที่ไม่ดีงามเหล่านั้น

ประการที่สาม ครูจะต้องเป็นผู้พร้อมด้วย ความบริสุทธิ์ บริสุทธิ์ด้วยกาย บริสุทธิ์ด้วยวาจา บริสุทธิ์ด้วยใจ ครูจะเป็นผู้ที่ไม่ลำเอียง ครูจะให้การปฏิบัติต่อศิษย์ไม่ว่าศิษย์นั้นจะเป็นใครลูกเต้าเหล่าใคร จะได้รับการปฏิบัติจากครูโดยเสมอหน้ากัน

ผมคิดว่า คุณสมบัติสามประการนี้สำคัญมาก สำหรับผู้ที่เป็นครู ประการแรกคือ ปัญญา ประการที่สองคือ กรุณา ประการที่สาม ก็คือความบริสุทธิ์ เราเคยพูดกันเสมอว่าคนที่เป็นครูนั้นควรจะมีธรรมะประจำใจ ธรรมะสามประการนี้ก็เพียงพอแล้ว คงจะรวมความได้ทั้งหมด แต่บางคนมักจะพูดเลยไปว่าครูก็เป็นคนธรรมดา เป็นปุถุชน ถ้าเขามีฆราวาสธรรมสี่ประการ ก็น่าจะเพียงพอ ฆราวาสธรรมก็คือ มีสัจจะ มีหะคือ ความข่มใจตัวเอง มีขันติคือ ความอดทน และจาคะคือการบริจาค แต่การบริจาคนี้ไม่จำเป็นจะต้องบริจาคเป็นเงินเป็นทอง การให้ความรู้ก็ถือว่าเป็นการให้บริจาคมเหมือนกัน นี่คือ คุณธรรมเบื้องต้นที่ครูควรมี นอกจากนั้นท่านก็บอกว่า ครูควรมีพรหมวิหารสี่คือ มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อันนี้ผมไม่ต้องแปลเพราะว่า พรหมวิหาร พวกเราก็นึกกันเต็มที่แล้ว เอาสองอย่างนี้ผู้ใดที่มีธรรมะสองประการนี้คือ มีธรรมของฆราวาส มีพรหมวิหาร ก็เชื่อว่าเป็นครูที่ดีได้แล้ว เหมือนกัน นี่คือคุณสมบัติของครู ที่นี้ครูมีหน้าที่อย่างไร

หน้าที่ของครู พอจะเข้าใจกันแล้ว เท่าที่พูดมานี้ ก็พูดเฉียด ๆ ยังไม่กล่าวว่าครูมีหน้าที่อย่างไร ถ้าหากเราว่าทางธรรมอีก ผมคิดว่าธรรมที่เราเห็นไม่พ้น ธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าหรือของพระศาสดาของศาสนาอื่นก็เช่นกัน เราได้ยึดถือมาตั้งแต่โบราณตั้งแต่ ปู่ ย่า ตา ทวด บุรพชนของเรา ก็ได้ยึดถือและกตักทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ และเราก็ต้องช่วยกันประคับประคองที่จะให้สืบทอดไปข้างหน้า เราเองเป็นผู้ที่กตักต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เพราะฉะนั้น จำเป็นที่จะต้องสืบทอดกันนี้ต่อไปในภายหน้าด้วย ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น ท่านว่าครูมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ชี้แนะนําดิ แนนําศิษย์ดี แนนํ่า ไม่ใช่แนะนําวที่จริงแนะนํากับแนะนําก็ตระกูลเดียวกัน พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ว่า หน้าที่ของครูนั้นคือ แนนําดิ

2. ให้เรียนดี

3. บอกศิลปวิทยาให้สิ้นเชิงไม่ปิดบังอำพราง บอกหมดใส่หมดพุงเลย นั่นคือหน้าที่ของครู ครูต้องหาความรู้ เพราะครูเป็นผู้มีปัญญา ไม่มีอะไรห่อหุ้มที่ครูจะไม่รู้ ครูไม่รู้ในวันนี้แต่ครูจะต้องรู้ในวันหน้า ครูต้องยอมรับความจริงข้อนี้ว่า เราไม่ใช่สหพัฒน์ชุมชนไม่ใช่ผู้รู้แจ้งเห็นจริง เราเป็นวิญญูชน เพราะฉะนั้นครูต้องยอมรับสภาพที่เป็นจริงว่า บางสิ่งบางอย่างนั้นเราไม่รู้ในวันนี้แต่วันพรุ่งนี้เราต้องรู้ นั่นคือ ภาระของครูถึงจะเรียกว่า บอกศิลปวิทยาแก่ศิษย์โดยสิ้นเชิง

4. ครูจะต้องยกย่องศิษย์ให้ปรากฏในหมู่เพื่อนฝูงและชุมชน

5. ครูจะต้องป้องกันศิษย์ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อนี้คือ ความผูกพันของผู้เป็นครูที่มีต่อศิษย์ป้องกันอะไร ป้องกันไม่ให้ศิษย์ตกไปสู่ความลำบาก ความชั่ว

ที่เห็นจะเข้ากับประเด็นของการแนะแนว ถ้าจะไม่เรียกว่า อาจารย์แนะแนวจะเรียกว่า ครูแนะแนว ก็คงมีความหมายเช่นเดียวกัน

การแนะแนวนั้น เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีสาขาวิชาชีพสำคัญเหลือเกิน เพราะฉะนั้นที่จะให้ไปให้การจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมาย มีสัมฤทธิ์ผลนั้น อาจารย์ผู้สอน อาจารย์แนะแนว ซึ่งเป็นคนเดียวกันจะเป็นผู้มีบทบาทอันสำคัญที่สุด

ท่านจะได้รับกลอนที่ผมเขียนไว้ ที่สำคัญที่สุดนั้นอยู่ตรงนี้ อยู่กับการแนะแนว ครูจะต้องเหนื่อย ครูต้องปากเปียกปากแฉะ ครูต้องเป็นผู้เดินไปข้างหน้า ไปพบกับปัญหาต่าง ๆ ครูต้องเป็นนักจิตวิทยาชั้นเยี่ยม การแนะแนวจะไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้าท่านไม่ใช่เป็นนักจิตวิทยาหรือมีความรู้ทางจิตวิทยาพอสมควร ผมได้เขียนกลอนไว้ว่า

ใครเป็นครูตัวให้หัวถ่วง	ว่าสมควรเป็นครูหรือหาไม่
ครูแท้ต้องเหนื่อยยากลำบากใจ	บ่มศิษย์ให้รุ่งเรืองเปรื่องวิชา
อันครุนั้นหมายรวยด้วยมีศิษย์	ส่วนอาตมสื่อนใดไม่ปรารถนา
บำเพ็ญตนให้ท่านการวิทยา	ดินกลบหน้าชื่อครูยังอยู่เฉย

ก็ยังพอฟังได้กลอนบทนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ของครู ซึ่งเป็นผู้เสียสละอย่างแท้จริง ขอให้ทุกท่านจำไว้ว่า ครูนั่นไม่ใช่อาชีพอันสุดท้ายของเรา ในสมัยก่อนในสมัยที่มีวิทยาลัยครูเพียงไม่กี่สถาบัน จะเรียกว่า มีหนึ่งสถาบันก็ได้ที่เรียกว่า โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร ผลิตครูระดับประโยคประถมออกมาสำหรับสอนในระดับมัธยม ในขณะที่เดียวกันทางระดับอุดมศึกษาก็มีการผลิตครูประโยคมัธยมหรือครู ป.ม. สำหรับสอนในระดับอุดมศึกษาและในระดับสามัญศึกษา เราพบความจริงว่า ผู้ที่มาเรียนครูนั่นล้วนแต่เป็นหัวกะทิของจังหวัดต่าง ๆ ที่จังหวัดคัดเลือกมา เอายอดเยี่ยมมาเลย มาเรียนครู อันนี้ได้แก่ ตัวผมด้วยคนหนึ่ง ผมได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดระนอง และกระทรวงศึกษาธิการ ถือว่าได้สอบคะแนน ม.8 ยอดเยี่ยม แต่พฤติกรรมอันนี้ได้เปลี่ยนแปลงมาในตอนหลัง ก็ปรากฏว่า เมื่อมีการสอบเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาของรัฐนั้น ผู้ที่ไม่สามารถจะเข้าเรียนในสาขาหนึ่ง ๆ ได้ก็มาเรียนครู ครูเป็นอันดับสุดท้าย อันนี้ คนทั่วไปก็เข้าใจว่า เขาไม่มีทางจะไป เขาจึงมาเลือกครู ซึ่งไม่ใช่ทางที่ดีที่สุด เกิดมีความคิดขึ้นมาในแนวนั้น อย่างนี้ก็เป็นสิ่งที่น่าเสียใจ เพราะว่าในชุมชนใดก็ตาม ในประเทศใดก็ตาม ถ้าหากว่าเรามี ครูไม่ใช่ครูจริงๆ ไม่ใช่ครูที่มีวิญญาณครูแล้วเราจะพัฒนาการศึกษาในประเทศนั้นในชุมชนนั้นให้ดีขึ้นได้ยาก ครูต้องมีวิญญาณครู อาจารย์จะต้องมีวิญญาณครูหรือวิญญาณอาจารย์สิงอยู่ตลอดเวลา นี่แหละครับ เราจึงจะพัฒนาการศึกษาได้เต็มที่ หรือพัฒนาให้เป็นตามเป้าหมายได้

ผมพูดเรื่องครูโดยทั่วๆ ไป และเรื่องอาจารย์แนะแนวโดยทั่วๆ ไป ผมได้ฝากระเบียบของคุรุสภาว่า ด้วย จรรยา มารยาท ตามระเบียบประเพณีของครูเรื่องหนึ่งมีอยู่ 10 ประการ อยากให้ท่านศึกษาเอาเอง และว่าด้วย

วินัยตามระเบียบประเพณีของครูอีกเรื่องหนึ่งมีอยู่ 10 ประการเช่นกัน ถ้าท่านสามารถทำได้ ส่วนใหญ่ก็ทำได้กันอยู่แล้ว ทว่าเราไม่ได้แยกออกมาเป็นข้อ ๆ ก็เลยทำให้สิ่งที่เรารู้สิ่งที่เราปฏิบัติมันไม่ชัดเจน ก่อนที่ผมจะจบ ผมอยากจะพูดให้เราทั้งหลายผู้เป็นครูหรือเป็นอาจารย์ ได้ทราบถึงภาระหน้าที่ของเรา โดยเฉพาะเราเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2502 นั้น แบ่งสถาบันเป็น 3 ประเภท คือ มหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาลัย หน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนี้ ตามตัวพระราชบัญญัตินั้น ปรากฏในมาตรา 8 ว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิทยาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ กฎหมายบัญญัติว่าเป็นหน้าที่ของสถาบัน แต่สถาบันนั้นประกอบด้วยอะไร ถ้าไม่มีครู อาจารย์ ก็เป็นสถาบันไม่ได้ ไม่มีนักศึกษา ก็เป็นสถาบันไม่ได้ ไม่มีผู้บริหาร ก็เป็นสถาบันไม่ได้ เพราะฉะนั้น คำว่า สถาบันเป็นมหาวิทยาลัยเป็นวิทยาลัย หรือเป็นสถาบันต้องประกอบด้วย หนึ่ง ผู้บริหาร มีสภามหาวิทยาลัย มีผู้บริหารคืออธิการ หรืออธิการบดี มีคณาจารย์ แล้วก็มีนักศึกษา หน้าที่ตามมาตรา 8 นั้น ที่เรียกว่าเป็นหน้าที่ของสถาบันคือหน้าที่ของครู ที่ตามกฎหมายเรียกว่า คณาจารย์นั่นเอง หวังว่าคงจะทำความเข้าใจกันในเรื่องนี้ เราที่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยเอกชน มีหน้าที่อย่างไรบ้าง ผมขออีกเรื่องหนึ่งว่า เรามีหน้าที่ทำการศึกษาและวิจัย มีหน้าที่ส่งเสริมวิทยาการและวิชาชีพชั้นสูง มีหน้าที่ทำการสอน ทำการวิจัย มีหน้าที่ให้บริการวิชาการแก่สังคม และมีหน้าที่ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ แต่อุดมศึกษาเอกชนนั้นอยู่ภายใต้กฎหมายพิเศษคือพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังกล่าวแล้ว อันนี้ขอให้เราตระหนักในหน้าที่เหล่านี้ สิ่งที่ผมใคร่ขอแนะนำต่อไปก็คือว่า ในฐานะที่เราเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การศึกษาหรือการเรียนรู้เนื้อหาของพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นเป็นสิ่งจำเป็น จำเป็นอย่างยิ่ง มีอะไรที่จะต้องศึกษามีหลายมาตราด้วยกัน

ประการแรก ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นอาจารย์คือ เป็นคุณสมบัติตามกฎหมายอยากขออ่านให้ท่านทั้งหลายได้ทราบเอาไว้ อาจารย์ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. มีความรู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือมีความรู้ความชำนาญพิเศษในวิชาใดวิชาหนึ่ง

2. ไม่เป็นโรคตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา อันนี้เราต้องระวังโรคอะไรบ้าง

3. ไม่เป็นผู้มีหรือเคยมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมดี ข้อ 3 เห็นชัดเจน

4. ไม่เป็นผู้เฝ้าหรือล้อมใส่ในลัทธิที่เป็นภัยต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ หรือขัดต่อระบบการปกครองตามรัฐธรรมนูญ ข้อ 3 ข้อ 4 สำคัญ

5. ไม่เป็นผู้ก่อกวนหรือจิตพินเพื่อนไม่สมประกอบ

6. ไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หรือโดยคำสั่งที่ขบถด้วยกฎหมายให้อำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่คณะกรรมการสถาบันเห็นว่าไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษอันเป็นสิ่งที่ท่านทั้งหลายพึงตระหนัก เพราะเหตุว่าเมื่อกฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ คุณสมบัติอันนี้ เราต้องรักษาไว้ไม่ให้บกพร่องเป็นธรรมดา

นอกจากนั้น ยังมีบทบัญญัติเรื่องอื่น ๆ ผมเข้าใจว่าแต่ละสถาบันของพวกเราก็จะมีฝ่ายบุคลากรได้ชี้แจงแนะนำ ได้เข้าใจปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพราะถ้าเราอยู่ที่ไหน เราเข้าใจเราทราบในขนบธรรมเนียมประเพณีหรือระเบียบต่างๆ ของสถาบันนั้นโดยถ่องแท้แล้ว เราก็จะมีความคล่องตัวในการบริหารในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น ในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเอง เราก็มีระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณของครูอาจารย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 กำหนดว่า

โดยที่อาจารย์มีหน้าที่ทางอบรมสั่งสอน จึงได้รับยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล และอาชีพครูอาจารย์เป็น

อาชีพที่มีเกียรติ ครูอาจารย์ก็ต้องสงวนรักษาเกียรตินี้ไว้ โดยการยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูอาจารย์
ฉะนั้น เพื่อส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้สงวนรักษาเกียรติดังกล่าว จึงควรได้วางระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณของครู
อาจารย์มหาวิทยาลัยสุรกิจบัณฑิตยส์ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

จรรยาบรรณของครูอาจารย์มหาวิทยาลัยสุรกิจบัณฑิตยส์

1. ควรมีความศรัทธาในอาชีพของตน โดยเห็นเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และให้เกียรติแก่ครูอาจารย์ด้วยกัน
 2. ควรบำเพ็ญตนและสร้างบุคลิกลักษณะให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครูอาจารย์ในทุกโอกาส
 3. ควรวางตัวให้เป็นแบบอย่างอันดีงาม ทั้งใกล้ชิดและให้ความอบอุ่นแก่นักศึกษา แต่อย่าให้เป็นการคลุกคลี
และมั่วสุม
 4. ควรใฝ่ใจศึกษาหาความรู้ ประสบการณ์และทักษะให้ทันสมัยได้มาตรฐานอยู่เสมอ
 5. ควรตั้งใจฝึกอบรมนักเรียนให้นักศึกษามีระเบียบวินัย มีคุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นพลเมืองดีของชาติ
ทั้งร่วมมือกับผู้ปกครองในการฝึกอบรมดังกล่าว
 6. ควรรู้จักเสียสละและรับผิดชอบในหน้าที่การงานทั้งปวง
 7. ควรรู้จักรักษาชื่อเสียงของตนเอง หมั่นคณะและสถาบันของตน
 8. ควรรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ และพยายามสร้างฐานะของตนเอง
 9. ควรศึกษาศาสนาที่ตนนับถือให้เข้าใจเนื้อแท้ และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีในชีวิตประจำวัน ทั้งไม่ลบหลู่
ศาสนาอื่น ๆ
 10. ควรบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม
- นอกจากนี้ ก็มีระเบียบครุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของครู และว่าด้วยวินัยตาม
ระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506 ดังต่อไปนี้

ระเบียบครุสภา

ว่าด้วยจรรยาบรรณของครู ตามระเบียบประเพณีของครู

พ.ศ. 2506

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 และในความเห็นชอบ
ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบประเพณีของครู ว่าด้วยจรรยาบรรณของครูขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ระเบียบประเพณีของครูว่าด้วยจรรยาบรรณของครู

1. ครูควรมีความศรัทธาในอาชีพครู และให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน
2. ครูควรบำเพ็ญตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู
3. ครูควรใฝ่ใจศึกษาหาความรู้ความชำนาญอยู่เสมอ
4. ครูควรตั้งใจฝึกสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ
5. ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิด
6. ครูควรรู้จักเสียสละและรับผิดชอบในหน้าที่การงานทั้งปวง
7. ครูควรรักษาชื่อเสียงของคณะครู
8. ครูควรรู้จักมัธยัสถ์และพยายามสร้างฐานะของตนเอง
9. ครูควรยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ และไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น
10. ครูควรบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๐๖
(ลงนาม) ปิ่น มาลากุล
ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา

**ระเบียบคุรุสภา
ว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครู
พ.ศ. ๒๕๐๖**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ และโดยความเห็นชอบ
ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบประเพณีของครู ว่าด้วยวินัยของครู ไว้ดังต่อไปนี้

ระเบียบประเพณีของครูว่าด้วยวินัยของครู

1. ครูต้องสนับสนุนและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ครูต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของสถานศึกษา
3. ครูต้องสุภาพเรียบร้อย เชื้อพั้ง ไม่แสดงความกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงาน โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานการศึกษา

ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ห้ามมิให้กระทำการข่มขู่ผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป เป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

4. ครูต้องอุทิศเวลาของตนให้กับสถานศึกษา จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานไม่ได้
5. ครูต้องประพฤติตนอยู่ในความสุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม
6. ครูต้องรักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

ห้ามมิให้ประพฤติการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเกียรติศักดิ์ และชื่อเสียงของครู เช่น ประพฤติตนเป็นคน
เสเพล เสพเครื่องทองของเมา จนไม่สามารถครองสติได้ มีหนี้สินรุงรังหมกมุ่นในการพนัน กระทำความผิดอาญา
ประพฤติดนินทาประเวณีต่อบุคคลหรือคู่สมรสของผู้อื่นกระทำความหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นใด อันอาจทำให้เสื่อมเสีย
เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตน

7. ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด ๆ
8. ครูต้องถือและปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของสถานศึกษา
9. ครูต้องรักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน
10. ครูต้องรักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๐๖
(ลงนาม) ปิ่น มาลากุล
ประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา

ทั้งสองระเบียบคุรุสภานี้ ถือเป็นหลักปฏิบัติสากล ที่ครูอาจารย์ไม่ว่าจะอยู่ในสังกัดใดจะพึงยึดถือและปฏิบัติ กล่าวคือ ต้องยึดถือว่าจรรยาบรรณของครูอาจารย์ที่ดี ระเบียบคุรุสภาทั้งสองระเบียบนี้ที่ดี เป็นส่วนหนึ่งของ สหฤทธิคุณศิลป โดยแท้

ครูอาจารย์ผู้ใดถึงพร้อมด้วยสหฤทธิคุณศิลป ย่อมนับได้ว่าเป็นพรหมของศิษย์เป็นปวงนียบุคคลอย่างแท้จริง

